

Knock out på kvinnekampen

Solberg og Jensen fremmer en form for likestilling der kvinnene beveger seg inn på machomenns arenaer og vil bli som menn - nå også i frihetens navn.

TEKST

Arnulf Kolstad

PUBLISERT 5. oktober 2013

Denne månedens kronikkforfatter, er fortsatt aktiv som forsker og formidler, bl.a. om kulturpsykologi, psykisk helsearbeid og forholdet mellom hjernen, bevisstheten og kulturen. Sammen med Else-Marie Molund, Ole Jacob Madsen, Siri Gullestad, Karine Skaret og Svein Øverland er han invitert av Tidsskriftet som fast kronikør. Neste måned: Else-Marie Molund.

Den symbolske merkesaken til regjeringen Solberg/Jensen var proffboksing i Norge. Cecilia Brækhus burde få anledning til å slå sine motstandere knock out på norsk jord, ble det sagt. Et stort skritt for Brækhus, men et lite skritt – i feil retning – for menneskeheten, kunne vi tilføye.

For hva i all verden skal det være godt for å tillate proffboksing her i landet, og endog fremstille det som bidrag til frihet og fremgang? Friheten til å kunne slå løs på et annet menneske mot betaling er nemlig det viktigste argumentet til den nye regjeringen. Å forby proffboksing er frihetsberøvelse og formynderstat. Men så enkelt er det selvsagt ikke. Det er ikke friheten til å kunne slå et medmenneske helseløs vi ønsker. Tvert imot vil vi ha et samfunn der nestekjærlighet fremheves og voldsutøvelse overfor andre reduseres, også når det fremstilles som sport. Å forby folk å slå løs på hverandre med hensikt og som underholdning er å vise samfunnsansvar overfor både utøvere og publikum.

«Å la seg underholde av at noen slår sin neste i gulvet så blodet spruter og hjernen skaker, er uttrykk for det det mest primitive ved Homo sapiens»

Folk med empati og følelsesliv intakt kjenner ubehag og avsky når proffbokserer barker sammen i ringen. De vil helst slippe å se det. Det er en sunn reaksjon. Å la seg

underholde av at noen slår sin neste i gulvet så blodet spruter og hjernen skaker, er uttrykk for det mest primitive ved *Homo sapiens*. Det bidrar også til større toleranse for andres lidelser og tilvenning til brutalitet og vold. At den nye regjeringen ivrer for dette, er uttrykk for et spesielt samfunnssyn der kamp og konkurranse er viktigere enn samarbeid og solidaritet.

Til tross for at den nye regjeringen snakker varmt om at «forskning og kunnskap skal bygge landet for fremtiden», som det heter i regjeringsplattformen, så ser den nye politiske eliten bort fra advarslene fra medisinsk forskning på dette området. Et nytt eksempel på at i politikken skiller man god og dårlig forskning ikke på bakgrunn av dens evidens, men om den støtter eller svekker politiske vedtak. Politikerne er mer opptatt av hva mediene, særlig TV og tabloidavisene presenterer som «frihetsproblemer», enn av forskernes ofte kritiske og kompliserende funn. Hvis politikerne overhodet refererer til forskningsresultater og vitenskapelige resultater som går på tvers av deres egen populistiske oppfatning, så er det for å rettferdiggjøre allerede fattede politiske vedtak.

I de seinere år er det publisert, bl.a. i Tidsskrift for Den norske legeforening, flere artikler om alvorlige akutte og kroniske skader assosiert med profesjonell boksing. *British Medical Association* dokumenterte i 2008 høy forekomst av alvorlige hjerneskader, blant annet akutt økt hjernetrykk og hjerneblødninger, langvarige utfall på nevrofysiologiske og nevropsykologiske tester og permanente skader som Alzheimers sykdom, annen demens og parkinsonisme. Hjernekirurg Ingunn Rise Kirkeby dokumenterte nylig at proffboksere har omtrent 400 ganger høyere risiko for å utvikle tidlig demens enn den øvrige befolkningen. Siden 1990 er det rapportert 140 dødsfall i forbindelse med boksing. 10–20 prosent av profesjonelle boksere har nevropsykiatriske senfølger. Det risikerer også regjeringens sportsidol: verdensmester Cecilia Brækhus.

At kvinner nå er bokseidoler og går i bresjen for å tillate proffboksing, er dessverre karakteristisk for den veien kvinnesaken og kampen for likestilling har tatt. Erna Solberg, Siv Jensen, Cecilia Brækhus og Linda Cathrine Hofstad Helleland er de fremste forkjemperne for proffboksing på norsk jord. Det er et paradoks og et nederlag for kvinnekampen som noe annet enn arbeidet for likestilling på menns premisser. Verdifulle aktiviteter kvinner har vært spesialister på: ivaretagelse av dem som trenger omsorg og pleie, enten det gjelder småbarn eller (for)eldre, har blitt stadig mindre viktig. I sin kamp for likestilling har kvinnene beveget seg inn på machomenns arenaer og villet bli som menn, i likestillingens og nå også i frihetens navn. Det gjelder f.eks. militærtjeneste, der et viktig argument for likestilling har vært kvinner i Forsvaret. Men ville ikke likestillingen kunne oppnås like godt ved å droppe militærtjeneste for menn, nedlegge hele militærapparatet og bygd ytterligere ut den «kvinnelige» omsorgskompetansen? Ser man på de siste 30 års forsvarsministre i Norge, har de stort sett vært kvinner. Det norske Forsvaret har vær kommandert til innsats i Jugoslavia, Afghanistan og Libya og påført fortrinnsvis sivilbefolkningen, kvinner og barn, store lidelser.

Kvinnene i Norge burde gjort som kvinnene i Aristofanes' greske drama *Lysistrata* fra 411 f.Kr., nemlig nektet å ha sex med menn som slåss i meningsløse kriger, fremfor selv å ivre etter å delta i krigene og som forsvarsministre ha overordnet ansvaret for dem. I likestillingens navn.

I 1960- og 70-årene da den nye kvinnebevegelsen oppsto, var kritikken av «mannssamfunnet», av mannssjåvinismen og det patriarkalske samfunnet som menn hadde skapt et sentralt angrepspunkt. Det harde, kalde machosamfunnet skulle forandres slik at det ble lagt større vekt på omsorg, på barns behov, på nærhet og følelser. Vi fikk høre at menns nærmest instinktive aggressivitet førte til konkurranse, egoisme, vold og brutalitet i mellommenneskelige forhold. Krig og annen elendighet i verden skyldtes at menn satt i de fleste maktposisjoner, i politikk, medier, forskning, kirke og kultur. Fra disse posisjonene spredte menn sine maskuline verdier og realiserte kjønnsespesifikk voldelig og kvinneundertrykkende atferd.

De parlamentariske forsamlingene ble en av de første skansene kvinnene ville erobre. Det ble påvist med utsøkt presisjon at menn var i et overveldende flertall i kommunestyre, fylkestyre og på Stortinget. Jo høyere opp i det parlamentariske hierarki, desto mer beskjeden var kvinnerepresentasjonen. Derfor var målet logisk: flere kvinner inn i de politiske styringsorganene, på Stortinget og i regjeringen.

Nå er målet nådd, kvinnene med Erna Solberg og Siv Jensen i spissen har erobret de viktigste maktposisjonene – og bruker altså makten til å slå et slag for proffboksing på norsk jord.

Proffboksing som symbolsak prioriteres fremfor alt annet. Og hva skal man med kvinner i politikken da? Det som skjedde i dagene etter valgseieren, bidro til at troen på kvinnemakt som noe alternativ til det bestående svekkes, og at støtten fra oppegående og sympatisk innstilte menn forsvinner. Det skaper ikke mye entusiasme dersom det hele handler bare om å velge kjønn til den som skal ha makt til å forlenge et samfunn som dyrker aggresjon og vold, nå også i proffboksingens regulerte rammer.

Kvinnenes inntog i politikkenes maktposisjoner har like lite som kvinnenens klatring i næringsliv og i utdanningsinstitusjonene ført til systematiske og påviselige forandringer i retning av den kvinnebevegelsen opprinnelig sto for: kampen for et samfunn der kvinnene ikke bare skulle være likestilte på mannssamfunnets premisser, men der nye verdier og holdninger skulle bidra til å endre forholdene mellom folk; med mer omtanke for de svake, mindre konkurranse, med samvær fremfor forbruk av ting, omsorg for barn og gamle, med nedrustning og miljøomtanke. Alt dette som den maskuline kapitalismen legger liten vekt på. Etter 30 år med kvinnekamp synes det som at likestilling på menns premisser er blitt viktigere enn å realisere andre idealer å bygge samfunnet på, og at kvinnebevegelsen har kommet på avveier. Nå synes den å være slått endelig knockout.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 50, nummer 11, 2013, side 1116-1117

TEKST

Arnulf Kolstad